Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма принимають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатані вôльні вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Бѣда розуму учить.

Коли на чоловѣка впаде яка бѣда, то вôнъ стогне и нарѣкає а дуже часто забуває на ту приповѣдку котра каже, що нема нѣчого злого, що не вийшло бы на добре. Чоловѣкъ попавши въ бѣду думає вправдѣ надъ тымъ, щобы зъ неи якось выдобути ся, але щобы другій разъ въ ню не попасти, то єму по найбôльшôй части и не при головѣ. А бѣда розуму учить! Она силомôць наводить чоловѣка на добру дорогу. Де не помагає нѣчого нѣяка наука, нѣяка рада, тамъ помагає бѣда. А якъ зъ поодинокимъ чоловѣкомъ такъ мае ся рѣчь и зъ цѣлымъ народомъ. Коли на цѣлый народъ впаде якась бѣда, якесь нещастє, то вôнъ повиненъ не лишь старати ся выдобути ся зъ него але й дивити ся на то, щобы знову не впасти въ него, або бодай робити такъ, щобы єму лекше прийшло ся знести яке нещастє, яку бѣду, бо то прецѣ звѣстно, що нѣ поодинокій чоловѣкъ, нѣ цѣлый народъ не може таки зовсѣмъ устеречи ся всякого нещастя.

Оттакъ то й теперѣшне загальне нещастє яке навѣстило нашъ край, ти̂ повени, що наробили недавно такого лиха въ краю, повинни̂ бути для насъ наукою що треба робити, щобы нещастє, коли вже на насъ впаде, не було бодай таке тяжке, не прибивало насъ таки зовсѣмъ.

Добре то говорити, а ще лѣпше и лекше радити, скаже хтось може; кобы то була яка помôчь або бодай така рада, котра напевно довела бы до цѣли, то було бы щось иншого. Рада радою позôстане, а балакане скôнчить ся на балаканю. Мы то й сами̂ не лишь мѣркуємо але й знаємо, а всежь таки хочемо тутъ высказати кôлька гадокъ, хочь бы лишь длятого, що гадка гадку родить, а часомъ и гадка може перейти въ дѣло.

Коли нашъ край навѣстить яке елементарне нещастє, коли настане неврожай, коли градови̂ тучѣ або повени знищать дѣло людскои працѣ, то таке нещастє вôдбиваєсь заразъ дуже сильно на цѣлôмъ краю на всѣй єго суспôльности, хочь бы тымъ нещастємъ були дôткнени̂ лишь деяки̂ стороны, а не цѣлый край. Колижъ таке нещастє єсть загальне, то тогды вже бере ся насъ всѣхъ розпука; не знаємо, що робити, бо навѣть мы не въ силѣ тогды одни̂ другимъ помагати. А то для чого?

Нашъ край єсть переважно хлѣборобскій. У насъ нема анѣ богатого купецтва, анѣ маючихъ ремесникôвъ та промысловцѣвъ. Найбôльша часть нашихъ людей держить ся упорно того кусника землѣ, котрый ихъ вже й въ найлѣпшихъ часахъ не може выживити; колижъ ще впаде яке нещастє, то вже й нема выходу, не позôстає нѣчого, хиба лишь марно загибати, або ити, куды очи понесуть. Отъ въ тôмъ то по нашôй думцѣ, й одна зъ причинъ нашои недолѣ. Зъ нашого селяньства нема не то вôдповѣдного але майже нѣякого вôдпливу до верстовъ ремесничихъ, промысловыхъ и торговельныхъ. Въ нашôмъ селяньствѣ бракъ всякои предприємчивости, бракъ вôдваги до самостôйного дѣланя; оно держить ся выключно лишь рôлѣ и перетяжає єѣ, а не скрѣпляє другихъ верстовъ суспôльности. Колижъ впаде яке елементарне нещастє на край, то зводить наразъ не послѣдну нужду велику масу людей безрадныхъ и не способныхъ до нѣчого, людей, безъ всякои вôдваги и енергіѣ, котри̂ готови̂ хиба лижь вытягнути руку за прошенымъ хлѣбомъ. Ти̂ люде не можуть найти въ другихъ верствахъ нашои суспôльности нѣякои иншои помочи, якъ хиба ту, яку наказує подати людска милосердность.

Якъ бы наши̂ селяне кидали ся бôльше до ремесла, промыслу и торговлѣ, то все таки було бы имъ лекше: и не було бы селянамъ такъ тѣсно, бо сама земля не мусѣла бы живити таку масу людей и на выпадокъ якого нещастя було бы все таки скорше де притулити ся, було бы у кого заратувати ся. Прецѣ свôй своєму скорше поможе, скорше єго поратує. А то ось якъ у насъ дѣє ся: мѣсто стоить собѣ на боцѣ, а село собѣ; одно другого не знає, одно другого не розумѣє; люде въ мѣстѣ дивлять ся на селянина якъ на щось низшого вôдъ себе, мало або таки зовсѣмъ не мають серця до него, а селяне уважають людей въ мѣстѣ якъ бы собѣ чужихъ, та не мають до нихъ смѣлости. Черезъ то нема взаимности въ краю, нема спôльности интересôвъ, кождый дбає лишь самъ про себе, а коли впаде яке нещастє на одну або другу верству суспôльности, нема взаимнои помочи и поратунку. Бѣда ажь мусить тогды учити людей розуму.

---

21)

Село Золоторобôвъ.

Хороша и правдива исторія для школы и дому.

Зъ нѣмецкого. — Генриха Цшоккого.

(Дальше).

Зарядъ шпиталю бувъ давнѣйшими часами дуже дорогій. Теперь не коштувавъ нѣчого. Анѣ панъ-отець, анѣ Володко, анѣ Гальшка не хотѣли збогачувати ся фондомъ убогихъ. Шпитальники мусѣли сами̂ робити, що було потреба и всего доглядати. Коли котрого зъ нихъ зроблено дозорцемъ або наставникомъ, то була то лишь нагорода для нихъ за ихъ добре поведенє; коли имъ такій урядъ вôдобрали, то була то для нихъ кара. При тôмъ оденъ пильнувавъ, оденъ наглядавъ за другимъ. Шпитальни̂ огороды та поля давали досыть поживы, а також и ти̂ ґрунты, котрыми надѣлено бѣдныхъ людей зъ давного пасовиска, давали теперь бôльше доходу, бо ихъ спôльно управляли. Хто не бувъ пильный, той доплачувавъ шпиталеви зъ того, що зôбравъ зъ поля, котре дôставъ въ аренду, плативъ за харчъ и одѣжъ, а що ще лишило ся, то заразъ продавано, а грошѣ складано до касы ощадности.

Мужчины въ шпитали були зъ разу дуже незручни̂ до гибля та пилки, до дерганя вовны та до ткацкои роботы, але мусѣли учити ся. Спроваджено зъ мѣста майстра а той ихъ незадовго поучивъ; бувъ до дуже розумный чоловѣкъ, великій почитатель панъ-отця и єго приятель. Убранє шпитальникôвъ коштувало мало а справленє лавокъ, столôвъ, лôжокъ, шафъ и другои обставы а такъ само и направа дому майже нѣчого. Шпитальники мусѣли навѣть и для халупникôвъ робити всѣляку обставу до хаты; такимъ способомъ мала кожда родина, чого єй було потреба и привыкла навѣть до деякои выгоды.

А якъ при тôмъ зыскавъ фондъ убогихъ и шпиталь, бо тôлько рукъ працювало на харчъ та одѣжъ, такъ зыскали також и халупники та сами̂ шпитальники, бо ихъ майно, бо ихъ власность збôльшала ся. Бувъ то не малый зыскъ. При тôмъ и люде научили ся робити та набрали охоты до ощадности та збôльшуваня свого майна, бо знали, що колись прийде часъ, що они стануть собѣ независими̂ та будуть могли жити въ достаткахъ. Найлѣпше було старшому дозорцеви шпиталю и наставникамъ, бо все, що они поза своими урядовыми годинами зробили, то продавало ся въ ихъ користь. Кождый старавъ ся длятого вести ся добре, щобы дослужити ся того становища, а ти̂ що вже добили ся до того уряду, стерегли добре, щобы въ нѣчôмъ не занедбати ся.

Наконець були въ домѣ убогихъ въ Золотоноши таки дуже зручни̂ робôтники. Не лишь господарѣ въ селѣ, але й люде зъ мѣста купували тутешни̂ выробы, або давали тутъ дещо робити. А коли такій зручный робôтникъ змѣркувавъ, що може бôльше заробити, коли буде самъ на себе працювати, то выступивъ изъ шпиталю, наймивъ собѣ хату въ селѣ або таки въ мѣстѣ и живъ самъ для себе. То було заохотою и для другихъ, щобы й они такъ само учили ся зручности.

Розумѣє ся, що въ селѣ були всѣ дуже тому ради̂, що вже позбули ся тои жебрацкои голоты та що ихъ нѣхто ночами въ хатахъ та огородахъ не окрадає. Кождый, що мôгъ, то радо посылавъ до шпиталю, коли тамъ инодѣ чого не ставало. Але показала ся ще й друга користь зъ того въ селѣ, о котрôй передъ тымъ нѣхто и не думавъ. Коли, бачите, лѣтомъ не було роботы въ поли, то вела ся якась инша робота. И вийшло таке, що всѣ улицѣ въ селѣ, де давнѣйше треба було по колѣна бродити въ болотѣ, були теперь выложени̂ камѣнємъ; потôкъ въ селѣ, що давнѣйше выливавъ и робивъ охабы та калюжѣ, бувъ теперь обведеный гатями; ямы на дорогахъ въ поли та на стежкахъ були позакидани̂; въ громадскôмъ лѣсѣ не було и одного мѣсця не засадженого молодникомъ. Въ цѣлôмъ краю не було лѣса въ такôмъ порядку, не було чистѣйшого села якъ Золотоноша. Приѣздили навѣть велики̂ паны зъ правительства та оглядали всѣ порядки въ

Нехай же теперѣшне нещастє, яке спало на нашъ край, а головно на наше селяньство, буде для него наукою, що вже давно минули тѣ часы, коли то всѣ а бодай бôльша часть народу могла жити на оденъ ладъ. Нинѣ подѣлъ працѣ єсть бôльше потрѣбный якъ коли небудь давнѣйше. А коли давнѣйше побôчь селяньства вытворювали ся другѣ станы суспôльности, що такъ скажемо самѣ зъ себе, силою конечности, то нинѣ треба вытворювати ихъ зъ повною свѣдомостею цѣли. Нинѣ повиненъ кождый господарь на ґрунтѣ мати то на оцѣ, що земля, котра вже теперь не въ силѣ выживити єго родины, не буде могла тымъ бôльше выживити єго потомкôвъ. Вôнъ повиненъ отже зъ повною свѣдомостію свого обовязку яко голова родины дбати о то, щобы приспособляти своихъ дѣтей до такои працѣ, котра не конче мусить ихъ вязати до землѣ и въ дальшихъ наслѣдкахъ выставляти ихъ на нужду та недолю и робити зъ нихъ що такъ скажемо, людей неволѣ. Нехай наша молодѣжь сѣльска бере ся до ремѣсла, промыслу и торговлѣ, нехай скрѣпляє нашь елементъ по мѣстахъ и вытворює тымъ природну звязь межи мѣщаньствомъ и селяньствомъ, нехай вытворює взаимнôсть и спôльнôсть интересôвъ межи мѣстами и селами, а тогды всѣмъ намъ буде лекше жити, тогды въ якôмъ нещастію будемо могли и самѣ собѣ помагати та не будемо потребувати оглядати ся на чужу помôчь.

Зъ другои стороны нехай же и наше мѣщаньство, яке ще єсть у насъ, нашѣ ремѣсники, купцѣ и промысловцѣ приложать и своеи руки до сего дѣла. Нехай передовсѣмъ самѣ орґанізують ся мѣжь собою, нехай вяжуть ся въ товариства и спôлки и такъ нехай помагають не лишь собѣ але и селяньству, нехай дають єму добрый примѣръ спôльнои роботы и притягають єго до себе. Зачуваємо н. пр. що львôвске товариство ремѣсникôвъ „Зоря" заходить ся теперь около завязаня кôлькохъ філій на провінціи. Красне се и хосенне дѣло; щасть Боже до него! Але нехайже нашѣ люде на провінціи подадуть помôчь до него, а коли оно довершить ся, коли дѣйстно заведуть ся філіи, нехайже они не забувають и на наше селяньство, нехай подають и єму помôчну руку. Бурсы ремѣсничѣ при такихъ товариствахъ могли бы принести великій хосенъ, бо тогды и селяньскѣ дѣти мали бы де примѣстити ся та могли бы знайти скорше и лекше якусь помôчь до выученя ся ремѣсла. Оттакимъ способомъ вытворювалась бы бодай поволи якась тѣснѣйша звязь межи поодинокими верствами суспôльности; селяньство знаходило бы природный вôдплывъ до мѣстъ, мѣста вплывали бы высшою культурою и просвѣтою на села, творилась бы природна звязь мѣжь одными и другими, була бы спôльнôсть интересôвъ а тогды и въ нещастю можна бы лекше дати собѣ якусь помôчь.

Переглядъ політичный.

Зъ Черновець доносять, що буковиньскій Выдѣлъ краєвый вôднѣсъ ся зъ просьбою до президента кабінету ґр. Таффого, щобы буковиньскій соймъ скликано вже въ вересню въ справѣ ухваленя конверсіѣ буковиньского довгу индемнізацийного.

Пос. Пленеръ выголосивъ въ Хебѣ въ палатѣ торговельнôй бесѣду, въ котрôй зазначивъ, що нѣмецка лѣвиця не сподѣває ся теперь полѣпшеня, але дальша будучнôсть належить до неи. Яко специяльнѣ жаданя поставивъ бесѣдникъ законъ о нѣмецкôмъ языцѣ яко державнôмъ, заведенє безпосередныхъ выборôвъ зъ громадъ сѣльскихъ и палаты робôтничѣ.

Вчера вôдбували ся у Франціи выборы до парляменту. Доси выбрано 210 републиканôвъ и 32 консерватистôвъ; позôстало ще 112 тѣснѣйшихъ выборôвъ. Републикане здобули 28 новыхъ мандатôвъ.

Въ Еґе-Мортъ мѣсцевости недалеко Монпеліє въ полудневôй Франціи, де суть великѣ саліны, въ котрыхъ выробляють сôль зъ воды морскои, прийшло було въ четверъ до великои бійки межи италіяньскими а французскими робôтниками. Италіянцѣ роблять въ салінахъ за меншу платню, а товариство саліпарне старало ся длятого, якъ найбôльше приймати Италіянцѣвъ. Зъ того була велика ненависть межи Италіянцями и Французами, котра остаточно довела ажь до кровавои бійки. Ще въ середу вечеромъ напали були Французы на Италіянцѣвъ и стали ихъ бити а тѣ боронили ся револьверами. Ажь пôзно въ ночи удало ся якось поліціи зробити спокôй. На другій день рано бійка повторилась. Около 250 французôвъ напало на Италіянцѣвъ, котрѣ схоронили се до якогось дому и зъ вôдтамъ боронили ся. Французы взяли то й дôмъ приступомъ и убили кôлькохъ Италіянцѣвъ а многихъ покалѣчили. Треба було спровадити войско зъ Нім, котре остаточно зробило порядокъ. Фактъ сей выкликавъ въ Италіи велике обурене и ставъ ся причиною грôзныхъ демонстраций противъ Франціѣ.

Новинки.

Львôвъ дня 21 серпня.

— **Выбôръ** о. Теодора Кордубы, декана бережаньского, на заступника превеса Рады повѣтовои въ Бережанахъ потвердивъ Є. В. Цѣсарь.

— **Холєра.** Дня 18 с. м. занедужали на холєру: Въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ: въ Делятинѣ 1 особа, нѣхто не вмеръ, лѣчить ся 6; въ Микуличинѣ прибуло 3 хорыхъ, нѣхто не вмеръ, лѣчить ся 11 особъ; въ Добротовѣ прибувъ оденъ хорый, вмерло 3, лѣчить ся 2; въ Ямнѣ прибувъ оденъ хорый и въ Дорѣ такожъ. — Въ Коломыи були два выпадки холєры, оденъ смертельный; выпадокъ у Вербяжи — се такожъ холєра. Въ Иванôвцяхъ крôмъ двохъ смертельныхъ выпадкôвъ бôльше хорыхъ не було. Въ повѣтѣ снятиньскôмъ двѣ особы въ Тулуковѣ мають ся значно лучше. Въ повѣтѣ бжескôмъ новыхъ хорыхъ дня 18 с. м. не було.—Зъ цѣлои територіѣ навѣщенои холєрою найгôрше стоять рѣчи въ Делятинѣ и єсли такъ дальше пôйде, то Делятинъ може стати ся розсадникомъ пошести на цѣлу Галичину, а то тымъ бôльше, що дня 14 серпня сотки робôтникôвъ зелѣзничихъ и родинъ жидôвскихъ выѣхало зъ Делятина. Ось що пише одинъ кореспондентъ минувшои пятницѣ до Dziennik-a Polsk-ого про положенє въ Делятинѣ. Мешканцѣ, переважно жиды, дуже перепуджені кôлькома случаями въ попередныхъ днѣвъ, котрѣ скôнчили ся смертію." Блѣдость малює ся на лици кождого, а непорадность видна на кождôмъ кроцѣ. Лѣкарь Богданьскій умученый цѣлонôчною роботою мусѣвъ положитись до лôжка. Героємъ дня бувъ фізикъ зъ Надвôрнои и одинъ жандармъ. Они самѣ хоронили помершихъ, палили беты, обставляли сторожею домы (доси ихъ єсть 16) та перевозили недужихъ до бараку. Що може зробити енерґія, присутнôсть духа и скора децизія — того доказавъ молодый лѣкарь повѣтовый. Вôдъ двохъ тыжднѣвъ мусить бути и єсть при кождôмъ

Золотоноши и були бы ихъ радо завели въ цѣлôмъ краю. Та ба, коли по другихъ селахъ не було такого панъ-отця Родевича, не було такого чоловѣколюбного Володка, не було такои ревнои помôчницѣ Гальшки. Але мимо того брали ся заводити такѣ порядки и по другихъ селахъ. И то зовсѣмъ справедливо, бо якъ сказано лѣпше робити, якъ говорити. А де найдесь охота тамъ буде й добра робота.

29. Зновь щось нового.

„Що той Володко зновь задумує?" — питали селяне оденъ другого, бо коли всѣ люде спочивали по роботѣ, то вôнъ бѣгавъ зъ учителемъ та кôлькома молодыми паробчаками по поляхъ. Они носили ся зъ якимись ланцами та жердками, затыкали тѣ жердки въ землю, а Володко заєдно дививъ ся на тѣ жердки почерезъ якійсь столичокъ на высокихъ ногахъ, та не мôгъ чогось надивити ся. А учитель Весоловскій такъ само робивъ, хочь на жердкахъ не було нѣчого видко.

Такъ робили они мало що не цѣлый рôкъ. Колижь селяне довѣдали ся, що Володко мѣряє всю землю та всѣ поля и робить плянъ, на котрôмъ мають бути вызначенѣ всѣ дороги и стежки, перепудили ся, бо пôшла була чутка, що має бути вôйна; они побоювали ся, щобы Володко не зрадивъ краю ворогови.

А то ось що було: Володко знавъ ся на мѣреню землѣ, та мавъ книжки, котрѣ того учили. Вôнъ взявъ ся бувъ учити того учителя Весоловского та кôлькохъ паробчакôвъ, що мали голову до того. А що вже й цѣлый лѣсъ бувъ докладно помѣреный, то єму прийшло на гадку помѣрити всю землю, всѣ ґрунты, дороги и стежки въ цѣлôй громадѣ та зробити зъ того велику мапу.

На мапѣ було видко докладно кождый кусникъ землѣ, бо морґъ займавъ на мапѣ оденъ цаль вздовжъ и впоперекъ. Коли вже мапа була готова, то єѣ повѣсили въ урядѣ громадскôмъ, а селяне сходили ся що дня та дивили ся на ню и не могли надивувати ся. Кождый знайшовъ на тôй мапѣ свое поле, свôй огородъ, свою сѣножать, а що найлѣпше, то було то, що на кождôмъ куснику поля було выписано докладно, кôлько вôнъ мѣрить. Ажь теперь знавъ кождый, кôлько у него ґрунту. То не була мала рѣчь при купнѣ и продажи, бо доси мѣряли люде землю лишь на кроки и неразъ подавали або за мало або за богато.

Коли такъ люде приглядались тôй мапѣ, казавъ до нихъ Володко: „То ще не великій хосенъ, я знаю ще бôльшій". А коли они єго пытали, якій? — то вôнъ вôдповѣдавъ имъ: „Заждѣть ажь до Покровы, а тогды вамъ скажу". И они не довѣдались нѣчого.

Коли прийшло Покровы и громада займала ся була на якусь нараду, промовивъ Володко до н... „Вы знаете вже дуже добре ту мапу нашои громады, котру выготовивъ такъ зручно и красно учитель Иванъ Весоловскій зъ своими учениками. Кождый мавъ о нѣй свою гадку и ажь теперь вамъ скажу яка була моя гадка".

„Коли я дививъ ся на тѣ поля, що мы ихъ обробляємо въ потѣ чола, то мене ажь жаль бравъ, що мы такъ тяжко мусимо працювати, а всежь таки не обробимо землѣ такъ, якъ бы потреба и не маємо зъ неѣ тôлько хосна, якъ бы повинно бути. Я глянувъ на ту мапу и менѣ очи отворились, я побачивъ, въ чôмъ єсть головна хиба нашои господарки рôльнои".

„Панове громадо! Тажь то такъ ясно якъ на долони, що коли вы порозумѣєтесь зъ собою, то будете могли обрабляти свои поля зъ меншими выдатками, зъ меншою стратою часу и грошей, якъ доси".

На то вôдозвались селяне: „Та чому бы не порозумѣти ся? Порозумѣємо ся, коли то не буде богато коштувати".

А Володко каже: „Щасть вамъ Боже. Теперь же вамъ скажу, черезъ що тѣ выдатки, котрыхъ можете позбути ся, коли хоч те. То, бачите, черезъ часъ! Кождый зъ васъ придбавъ собѣ досыть землѣ, чи то прикупивъ, чи дôставъ єѣ въ спадщинѣ. Але оденъ кусень поля десь тамъ на горбѣ, другій у лѣсѣ, иншій десь за мостомъ, а ще иншій ажь тамъ коло ломôвъ каменя. Мусите зъ одного куспя бѣгати на другій и по чверть години, а такъ само и ваша челядь и возы зъ гноємъ. Значна часть часу сходить лишь на саму бѣганину, а зъ неѣ нема нѣчого. Не оденъ таки боить ся купувати землю, бо не може дати собѣ рады, хочь не має єѣ богато. Колибъ такъ всѣ поля одного господаря лежали при купѣ, то тôлько само людей и въ такôмъ самôмъ часѣ, могли бы ще разъ тôлько землѣ обробити и стати ще разъ такъ богатыми".

занедужаню и случаю смерти. Часто робить денно по 16 миль. Середъ того занятя прибѣгає що хвиля то женщина то мужчина зъ крикомъ о помôчь. Нѣкому не вôдмавляє, бѣжить зъ помочею тутъ и тамъ. Въ тôмъ дôзнає ся, що въ сусѣднôмъ селѣ Добротовѣ померъ жидъ. Боячи ся, щобы помершого не переношено на кладовище до другого села, сѣдає на вôзъ и прибуває на мѣсце. Тутъ въ малôй бруднôй комнатѣ лежить неживый отець родины. Коло него зъ одної стороны недужа жѣнка, зъ другої недужій сынъ. Лише старый отець, имовѣрно здоровый вылѣзъ зô страху на пôдъ и тамъ стогнавъ. Фізикъ вôззвавъ вôйта. Вôйтъ приходить пяный! Надбѣгъ якійсь жидикъ; зъ нимъ збивъ домовину, але ледви вложено до домовины вôтця, умирає сынъ. И для него зроблено домовину. Фізикъ мусѣвъ ще звести борбу зъ громадою, котра не хотѣла позволити нѣгде хоронити иновѣрцѣвъ. Покôнчивши сю роботу вернувъ до дальшої працѣ въ Делятинѣ. Въ иншôмъ сусѣднôмъ сѣльци похоронивъ инжинера Отеца и двохъ вôзникôвъ що умерли въ дорозѣ везучи цементъ. Вкôнци зайшла нôчь и она зробила конець тяжкôй роботѣ... Теперь ѣде вже лѣкарь зô Львова а прибуде и комісарь санітарный, що буде заряджувати мѣстомъ замѣсть зверхности громадскої.

— **Загальнû зборы** товариства дякôвского Станіславôвского не вôдбудуть ся, якъ было оголошено, 31 с. м. а то зъ причины що Староство въ огляду на збôльшене небезпеченьство холеры не позваляє вôдбувати нѣякихъ зборôвъ въ Станіславовѣ. *Выдѣлъ товариства дякôвского.*

— **Зъ Харкова** доносять, що тамъ урядъ россійскій знову почавъ арештувати Украинцѣвъ. Арештовано чотирохъ мужчинъ: Миколу Яценка, Якимовского, Зѣнькевича и ще когось одного та й одну учительку народну зъ Полтавщины. О що симъ разомъ ходить урядови россійскому, не знати, але нема сумнѣву, що й тутъ вôнъ неволить людей за т. зв. „малоросійскую пропаганду“...

— **Правопись фонетичну** рѣшила бук. краєва рада шкôльна завести остаточно зъ початкомъ нового року шкôльного у всѣхъ школахъ народныхъ на Буковинѣ. Не помогли — пише часопись „Буковина“ — ученû выводы славныхъ нашихъ етімольоґôвъ противъ сеи правописи на послѣднôй конференціи учительскôй въ Чернôвцяхъ, не помогла пропамятне письмо и депутація нашихъ маститыхъ патріотôвъ дра Волява и Тиминьского, та нового політика дра Калужняцкого, до краєвого президента, не помогла вкôнци симъ разомъ и наукова повага бар. Пікольця Мустаци, що разомъ такъ щиро бажали „добра“ нашому шкôльництву, бôльшôсть рады шкôльной рѣшила ся за правописею фонетичною. Вправдѣ правопись ся поки що заведена лише въ школахъ народныхъ, але є повна надѣя, що Міністерство просьвѣты накаже якъ найскорше завести єѣ также въ буковиньскихъ школахъ середныхъ, бо чудно выглядало бы, якъ бы у всѣхъ школахъ Галичины и въ народныхъ школахъ Буковины уживано правописи фонетичной а лише для шкôлъ середныхъ черновецкихъ задержано небôжку етімольоґію.

— **Пригоды.** Въ Лещоватôмъ убило зрубане дерево падаючи робôтника Василя Стойка, а Адама Стецка тяжко покалѣчило. — Въ Полянѣ втопивъ ся селянинъ Микола Ковалѣвъ, коли пôдчасъ повени ловивъ дрова на рѣцѣ. — Въ Глôмчи втопила ся семилѣтна Марія Сонецка.

— **Академію для собакъ** заложила одна панѣ въ Брістонѣ въ Анґліѣ. Тамъ она вчить собакъ всѣлякихъ штукъ, черезъ що они стають далеко милѣйшими для своихъ властительокъ....

— **Найславнѣйше село піяцке** — то Фраюнґъ въ низшôй Баваріи. Въ роцѣ 1892 выпили въ тôмъ селѣ нѣ бôльше нѣ менше, лише 515.000 літрôвъ пива. А що пôсля послѣдного спису народу въ тôмъ селѣ жиє лише 810 людей, то на кождого чоловѣка припадає тамъ 636 літрôвъ пива на рôкъ.

— **Просьба о помôчь.** Родина, гôдна пожалованя, въ нуждѣ своѣй удає ся до милосердныхъ людей зъ просьбою о помôчь, котру треба высылати на адресу Єлисаветы Скурскои въ Перемышли при улици Пташôй ч. 63. Сю родину поручає милосерднымъ людямъ о. И. Жолкевскій, гр. кат. парохъ.

— **Якъ рѣшають процесы въ Сіямѣ?** Помѣжь рôжными дивными звычаями сіямскими може найдивнѣйшій є спосôбъ рѣшаня процесôвъ, коли свѣдкôвъ нема. Тогды кажуть обомъ суперникамъ пôрнути въ глубоку воду. Хто выдержить довше пôдъ водою, той выгравъ процесъ. Кажуть, що оденъ купецъ въ Банґкокъ, великій процесовичь, вывчивъ сына якъ найдовше выдержувати пôдъ водою и коли тôлько мавъ непевный процесъ, то сынъ стававъ за него передъ судомъ и все выгравъвъ процесъ, бо выдержавъ довго пôдъ водою.

— **Замороженый воздухъ.** Анґлійскій хемикъ Деваръ повѣдомивъ лондоньску Академію наукъ, що ему вдало ся замѣнити воздухъ въ тѣло стале. Отже маємо вже воздухъ у всѣхъ трехъ станахъ: летучôмъ, плыннôмъ и твердôмъ. Звѣстно, що тому кôлька лѣтъ краковскій професоръ Врублевскій замѣнивъ воздухъ на плынъ.

— **Звычайна історія.** Чотири мухи постановили собѣ добре посмѣдати. Одна зъ нихъ сѣла на конфітуру и згинула въ страшныхъ мукахъ, бо въ конфітурѣ була примѣшка мѣди. Друга, навчена сумною пригодою своѣѣ приятельки, сѣла на хлѣбъ, але также згинула, бо въ хлѣбѣ бувъ алунъ. Третя напила ся пива, але также померла, бо въ пивѣ було за богато саліцилю. Вкôнци четверта, побачивши трупы своихъ приятельокъ, постановила позбавити себе житя, написала картку: „прошу не виноватити нѣкого за мою смерть“ и сѣла на папѣръ зъ написію: смерть мухамъ! Але чимъ бôльше пила самоубійниця отруѣ, тымъ лучше було ѣй, а отруя смакувала дуже. Показало ся, що папѣръ на мухи мавъ въ собѣ лише цукоръ.

А селяне єму на то: „Та то й правда, але що дѣяти, коли того не змѣнишь. Годѣ чей взяти свою землю на плечѣ та знести єѣ до купки“.

А Володко каже имъ: „Коли схочете, то можете такъ зробити, тымъ бôльше, що маєте вже плянъ и кождый знає, кôлько землѣ у него. Але то вамъ кажу, що то дуже трудна робота. Вы бы мусѣли помѣняти ся своими порозкидаными помѣрками, такъ, щобы наконець мавъ кождый зъ васъ свôй ґрунтъ при купѣ. Нехай же кождый поговорить зъ своѣмъ сусѣдомъ и зъ тымъ, до кого єго ґрунтъ припирає. Вôдшкодуйте оденъ другого, де хто має кôлька сяжнѣвъ бôльше землѣ, або чия земля трохи лѣпша. А коли хто при замѣнѣ що й стратить, то зыскає вдвоє на тôмъ, що буде мавъ все поле при купѣ. Коли не будете могли погодити ся, то выберѣть собѣ чоловѣка, котрый бы безсторонно оцѣнивъ землю и розсудивъ васъ по справедливости, або тягнѣть льосы. Кажу вамъ: не дайтесь вôдстрашити нѣякими перешкодами та не кажѣть, що вамъ зъ тымъ добре, якъ було доси, бо вы зъ тымъ звыкли; то, бачите, розходить ся о то, щобы вы безъ великого труду стали богачами“.

По сѣй бесѣдѣ начальника громады, казали всѣ, що то добра гадка, але до того не прийде, бо годѣ буде погодити ся. Але опôсля таки роздумували декотрû надъ тымъ, за котрый бы помѣрокъ могли они замѣняти ся и стали навѣть жартомъ розмовляти объ тôмъ зъ сусѣдами. Симъ не завсѣгды було то на руку, бо они мали око на помѣрокъ якогось третого господаря. Зôбрало ся тогды двохъ господарѣвъ та пôшли до третого. Людей изъ жартôвъ взяла таки на правду охота заокруглити свои ґрунты и незадовго почали всѣ о тôмъ думати. Дещо и удало ся, дещо й нѣ, а все таки щось зъ того вийшло. Бувало, а особливо зимою, коли бôльше часу, то було въ Золотоноши такъ якъ по ліцитаціи; люде зôйдуть ся, то до одного то до другого господаря и торгують ся о ґрунты. До коршмы встыдали ся вже господарѣ заходити, волѣли выпити чарку, двѣ дома зъ жѣнкою та дѣтьми въ недѣлю або свято.

Добре казавъ Володко, що замѣна ґрунту то рѣчь трудна. То показало ся. Але вже въ першôмъ пôвроцѣ було пять такихъ господарѣвъ, що зôбрали свои поля въ одну цѣлôсть. Другимъ була зъ того заздрôсть, бо они добре видѣли, якій зъ того пожитокъ. Теперь и тымъ влѣзло то въ голову, що й у нихъ мусить такъ бути. Въ урядѣ громадскôмъ було завсѣгды що вечера повно людей. Все стояло по кôлькохъ селянъ передъ великою мапою и торгували ся та перечили ся такъ, що ажь на улицю було чути, неразъ изъ гнѣву ажь порозбѣгали ся, але вôдтакъ зôйшли ся знову зъ новыми предложенями.

А якій бувъ конець того? Такій, що зъ року на рôкъ селяньскû ґрунты заокруглювали ся чимъ разъ бôльше, а добрû наслѣдки того таки дуже впадали въ очи.

(Дальше буде).

Штука, наука и література.

— **Въ честь Ивана Коляра** вийшла у Празѣ заходомъ молодежи ческои и словацкои збôрна книжка на памятку сотныхъ роковинъ уродженя великого поета и прихильника взаимности славяньскои. Книжка обôймає 285 сторôнъ великои вôсѣмки и мѣстить въ собѣ богато статей дотыкаючихъ чи то житя чи писанъ автора „Дочки Славы“. Статѣ писанû въ языкахъ: руско украиньскôмъ, ческôмъ, польскôмъ, сербскôмъ и хорватскôмъ, словацкôмъ, словеньскôмъ и сербско-лужицкôмъ. (Россіянинъ проф. Кучубиньскій зъ Одессы помѣстивъ свою студію по чески.) Чотири писателѣ славяньскû выказали вплывъ Коляра на літературы: руско украиньску (написавъ И. Франко), сербо-лужицку, сербску и хорватску.

— **Петербурскій польскій тыждневникъ „Край“** помѣстивъ въ нумерѣ 31-ôмъ зъ 11 серпня ширшу статейку про „наукове товариство имени Шевченка у Львовѣ“. Авторъ статейки (Л. Вас.) подає въ загальныхъ зачеркахъ орґанізацію нашого наукового товариства и каже, що се товариство стає ся зарязкомъ будучои академіѣ наукъ на Руси. Дальше говорить о друкарни наукового товариства имени Шевченка и єѣ великôмъ руху друкарскôмъ, а потôмъ зазначує, що товариство буде незадовго мати и свою книгарню. Вôдтакъ переходить на выдавництва товариства: на „Зорю“ и „Записки“. Въ „Зорѣ“ хвалить авторъ знамените веденє редакторомъ єѣ, В. Лукичемъ, вôддѣлу бібліоґрафічного. Згадавши про працѣ науковû въ „Запискахъ“, авторъ констатує, що въ „загалѣ рухъ науковый значно збôльшивъ ся остатными часами на Руси галицкôй“. Мѣжь иншими новыми творами науковыми авторъ заводить: два словарѣ — россійско-украиньскій, що выходить при „Зорѣ“ и нѣмецко-рускій правничій та адміністраційный дра Костя Левицкого, дальше ботанічну термінольоґію проф. Верхратского, студію Колессы въ „Зорѣ“ о Федьковичу, Руску бібліотеку историчну и т. д.

Телеграмы.

Трієнтъ 21 серпня. Згорѣвъ тутъ монастирь Капуцинôвъ. Дорогоцѣнну бібліотеку щасливо уратовано. Огонь, здаєсь, бувъ пôдложеный.

Парижь 21 серпня. Пôсля Temps-а убито въ Еґе-Мортъ лишь 7 робôтникôвъ (6 Италіянцѣвъ и одного Француза), а покалѣчено 29, мѣжь тыми 7 Французôвъ. Має бути сконстатованою рѣчею, що починъ до бійки дали Италіянцѣ.

Бѣлградъ 21 серпня. Нинѣ вôдбуде ся торжественне закрытє скупштины.

Лондонъ 21 серпня. Бійкамъ межи страйкуючими а не страйкуючими робôтниками въ Велісѣ нема кôнця. Страйкуючû робôтники не приняли часткового пôдвысшеня платнѣ.

Римъ 21 серпня. Вчера були ворожû демонстраціѣ противъ Французôвъ. Въ амбасадѣ французскôй вибито вôкна. Поліція мусѣла робити порядокъ. Въ мѣстѣ повывѣшувано богато жалôбныхъ хоругôвъ. На площи Кольонны повторились демонстраціи а публика спѣвала италіяньскій и нѣмецкій имнъ. Нѣмецкій имнъ повитано грôмкими окликами. На провінціи вôдбулись подôбнû демонстраціи.

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій.**

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.